

Využitie metód pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov na stredných policajných školách

Anotácia: Príspevok sa zameriava na využívanie metód pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov v pomaturitnom zdokonaľovaní štúdiu na stredných policajných školách. Porovnáva trojmesačné kontinuálne štúdium s modelom rozdeleným na dve šesťtýždňové časti. V závere autor formuluje konkrétne návrhy na efektívnejšiu aplikáciu metód pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov na stredných policajných školách.

Kľúčové slová: pedagogická diagnostika, pedagogické hodnotenie, špecializované policajné vzdelanie, stredná policajná škola.

Úvod

Systém vzdelávania príslušníkov Policajného zboru na stredných policajných školách dlhodobo čelí mnohým výzvam, ktoré si vyžadujú pružné a efektívne prístupy k pedagogickej diagnostike a hodnoteniu študentov. V kontexte dynamického vzdelávacieho prostredia, reflektujúc rýchlo sa meniace požiadavky policajnej praxe, je vhodné preskúmať, ako možno efektívnejšie využívať metódy pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov, a tým pozitívne ovplyvňovať proces výučby a dosahovania stanovených výchovno-vzdelávacích cieľov.

Príspevok sa zameriava najmä na špecializované policajné vzdelanie organizované ako pomaturitné zdokonaľovacie štúdium, ktoré je v súčasnosti rozdelené na primárnu a sekundárnu časť, každú v trvaní šesť týždňov¹ a komparuje ho s pomaturitným zdokonaľovacím štúdiom, ktoré sa v minulosti realizovalo ako nepretržité štúdium v trvaní tri mesiace.²

Cieľom príspevku je prostredníctvom analýzy odbornej literatúry a legislatívnych dokumentov, metód pozorovania a porovnávania, anketového prieskumu a následnej syntézy získaných poznatkov vyhodnotiť možnosti využitia pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov v podmienkach stredných policajných škôl a zároveň navrhnúť spôsoby zefektívnenia aplikácie jednotlivých pedagogicko-diagnostických a hodnotiacich metód.

1. Pedagogická diagnostika

Vo výučbe počas pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia na stredných policajných školách je akcentovaný individuálny prístup k študentom, ktorý sa bez praktického použitia pedagogickej diagnostiky neobíde.³ V učiteľskej praxi však evidujeme ťažkosti s aplikáciou individuálneho prístupu, a to najmä z dôvodu veľkého počtu študentov v jednej triede (viac ako 30) v kombinácii s nedostatkom času, ktorý je vyčlenený na vyučovací proces (šesť týždňov). V individuálnych, hraničných prípadoch, napríklad pri slabo prospievajúcich študentoch, študentoch s inými výchovno-vzdelávacími alebo osobnostnými nedostatkami, je stanovená pedagogická diagnóza na účel odstránenia týchto nedostatkov, prípadne prijatia ďalších

¹ Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 11/2020 zo dňa 28.01.2020 o odbornom vzdelávaní príslušníkov Policajného zboru v znení neskorších predpisov, čl. 8.

² Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 153/2011 zo dňa 22.11.2011 o odbornom vzdelávaní príslušníkov Policajného zboru v znení neskorších predpisov, čl. 7.

Výnos Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 73/2008 zo dňa 13.10.2008 o policajných stredných odborných školách (oznámenie č. 414/2008 Z. z.) v znení opatrenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo č. 52/2017 zo dňa 17.05.2017 (oznámenie č. 129/2017 Z. z.), čl. 7.

³ MOJŽÍŠEK, L. a kol. *Teoretické otázky pedagogickej diagnostiky*, s. 19.

opatrení. Pri excelentných študentoch je stanovená pedagogická diagnóza s cieľom ďalšej motivácie, povzbudení a perspektívy lukratívneho profesijného uplatnenia.⁴

Počas štúdia sa uplatňuje *pedagogická diagnóza triedy*⁵, pri ktorej sú kľúčové najmä interpersonálne vzťahy, ktoré majú podstatný vplyv na kvalitu výchovno-vzdelávacích aktivít. Ako podstatná sa javí funkcia predsedu triedy, ako aj celková atmosféra v kolektíve utváraná postojmi jednotlivých študentov, ktoré sú formované najmä ich veľmi špecifickým pracovným prostredím v podmienkach Policajného zboru. Sú zrejmé značne diferentné prístupy k možnosti získavania a prehĺbovania vedomostí a odborných zručností, ktoré sa markantne odlišujú podľa služby v Policajnom zbore, v ktorej sú konkrétni študenti zaradení. Obzvlášť výrazné je to v primárnej časti pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia, ktorá ma všeobecné zameranie a v jednej triede sú príslušníci Policajného zboru bez ohľadu na ich plánované zaradenie, ktoré sa zohľadňuje až v sekundárnej časti štúdia s konkrétnym zameraním, prípadne špecializáciou. Tento, z nášho pohľadu negatívny jav, by mohol byť eliminovaný realizáciou nepretržitého pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia s konkrétnym zameraním a špecializáciou v trvaní tri mesiace, pričom do jednej triedy by počas celého štúdia boli zaradení príslušníci Policajného zboru s plánovaným zaradením do rovnakej policajnej služby, čím by sa výrazne zefektívnili vyučovacie procesy.

Vypracovanie pedagogickej prognózy je v rámci šesťtýždňového štúdia značne problematické, najmä v prípade, ak je potrebné pružne reagovať na zistenú situáciu v prebiehajúcom vzdelávaní, pretože nie je možné prispôbovať obsah učiva a tempo vyučovacieho procesu prípadným anomáliám vo vzdelávacom procese kvôli krátkemu časovému intervalu, počas ktorého sa štúdium uskutočňuje a kvôli pomerne rigidným učebným osnovám a časovo-tematickým vzdelávacím plánom.

Systematická dlhodobá práca, ktorá je nevyhnutným predpokladom kvalitnej a komplexnej pedagogickej diagnostiky, je tak v časovom intervale šiestich týždňov prakticky znemožnená.

„Správne diagnostikovať je zložitá a niekedy aj náročná a ťažká úloha. Ale aj keď je to ťažké, nemožno sa zriecť diagnostikovania, pretože je to jeden z najzákladnejších a dôležitých predpokladov na primeranú pedagogickú pomoc.“⁶

1.1 Štúdium dokumentov a vstupný rozhovor

V podmienkach stredných odborných škôl Policajného zboru je táto metóda pedagogickej diagnostiky limitovaná rozsahom informácií, ktoré obsahujú písomné podklady dostupné pre učiteľov. Jediným dokumentom, ktorý dostane učiteľ k dispozícii počas pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia, je menný zoznam študentov, ktorý obsahuje dátum narodenia, akademický titul, osobné evidenčné číslo a miesto služobného zaradenia bez uvedenia funkcie. Z týchto informácií je možné zistiť vekovú skladbu triedy, pomer študentov bez vysokoškolského vzdelania a s vysokoškolským vzdelaním (bez možnosti zistenia vyštudovaného odboru), približnú dĺžku praxe študenta v Policajnom zbore a regionálnu rozvrstvenosť študentov v triede. Na skvalitnenie pedagogickej diagnostiky by bolo vhodné tieto dokumenty doplniť o stručné služobné hodnotenie študenta za jeho doterajšiu službu v Policajnom zbore, prípadné o disciplinárne opatrenia, odmeny a tresty a vybrané informácie z jeho osobného spisu, ktoré by mohli prispieť k správne vedeniu študenta učiteľom počas štúdia (napríklad závery zo psychodiagnostických vyšetrení, rodinný stav, prípadné zdravotné obmedzenia a podobne).

Na štúdium dokumentov plynule nadväzuje vstupný rozhovor, ktorý by nemal byť formálnou záležitosťou, pri ktorej sa náhodne riešia niektoré otázky. Ak má splniť svoj účel,

⁴ DANEK, J. a kol. *Základy pedagogiky pre učiteľov SOŠ PZ*, s. 25.

⁵ SEKNIČKA, J. a J. HALÁDIK. *Pedagogika pre učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru*, s. 86.

⁶ VAJČÍK, P. *Pedagogické skúmanie a pedagogický denník*, s. 81.

musí byť vedený s cieľom doplniť, overiť a rozšíriť anamnestické dáta a údaje získané štúdiom písomných materiálov.⁷ Metóda vstupného rozhovoru sa realizuje značne špecificky, čo opäť vyplýva najmä z krátkeho trvania pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia. Z tohto dôvodu nie je priestor na individuálne stretnutie s každým študentom osobitne, v pokojných a nerušených podmienkach. Vstupný rozhovor sa tak realizuje spravidla v triede na prvej vyučovacej hodine, na účel doplnenia listinných podkladov, ktoré učiteľ dostal k dispozícii. Do menného zoznamu študentov si tak učiteľ môže doplniť údaje, ktoré považuje za nevyhnutné na realizáciu správneho pedagogického prístupu. Je to najmä spresnenie dosiahnutého vzdelania študenta, jeho funkcia a zaradenie v Policajnom zbore a jeho ambícia na konkrétnu funkciu s plánovanou dôstojníckou hodnosťou. V rámci takéhoto vstupného rozhovoru je ešte možné doplniť niekoľko krátkych a stručných otázok podľa potreby. Vzhľadom na vykonávanú skupinovú formu rozhovoru pred celou triedou však nie je vhodné takto zisťovať citlivejšie alebo súkromné údaje študenta.

1.2 Metóda pozorovania a prirodzený experiment

Počas pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia je pozorovanie spravidla obmedzené na kratší čas, a preto ho nie je možné realizovať dlhodobo a systematicky, mnohostranne a hlboko tak, ako si to vyžaduje správna aplikácia tejto metódy. Metódu pozorovania je však možné aplikovať v obmedzenom rozsahu, napríklad simultánne s výkladom učiva, kedy je možné pomerne ľahko identifikovať študentov, ktorí strácajú sústredenie a pozornosť. Sugestívnym vplyvom učiteľa na takto izolované subjekty je potom možné ich adekvátne prinavrátiť do plnohodnotného vyučovacieho procesu. Pozorovanie sa uplatní aj v tých prípadoch, keď študenti samostatne alebo skupinovo riešia a spracovávajú zadanú úlohu, pričom takéto pozorovanie prináša veľmi cenné informácie a poznatky o jednotlivých študentoch aj o skupine ako celku – či dokážu komunikovať, spolupracovať, riadiť, viesť, poprosiť o pomoc a podobne. Nezanedbateľnú, nielen diagnostickú, ale aj kontrolnú funkciu, plní pozorovanie pri preverovaní študentov, najmä písomnou formou, ktoré prináša takisto cenné poznatky nielen o jednotlivých študentoch, ale aj o celej skupine.⁸

Pozorovanie sa v podmienkach policajných škôl zameriava aj na úpravu zovňajšku študentov, dodržiavanie predpisov o úprave odevu, služobnú disciplínu a služobnú zdvorilosť. Akcentovaná je úprava a neporušený vzhľad služobnej rovnošaty, takisto sa dbá na telesnú čistotu, vhodný účes, u žien na líčenie a manikúru. Dôležitá je poradová príprava: pohyb a postoje v organizovanej skupine podľa povelov, služobné hlásenie, náležité pozdravenie a podobne. Za nevhodné sa považujú výstredné módné doplnky, kompromitujúce telesné modifikácie a tetovania, vulgárne a nespisovné vyjadrovanie. Pozorovaním sa sleduje, či študent prejavuje zdvorilosť, slušnosť, rešpekt, taktnosť a ohľaduplnosť, či sa správa k ostatným študentom korektne a v súlade so služobnou zdvorilosťou, a či neznevažuje ich profesionálnu spôsobilosť. Súčasne sa posudzuje, či sa slušne a korektne správa aj ku kolegom s odlišnými názormi a dbá na ich česť, vážnosť a dôstojnosť, ako aj na vlastnú.⁹

S pozorovaním úzko súvisí aj metóda experimentu, ktorý sa realizuje najmä počas praktických cvičení zameraných na spracovávanie zápisníc z výsluchov. Učiteľ v roli vypočúvanej osoby cielene vytvára podmienky, s ktorými sa študent môže najčastejšie stretnúť v praxi a následne pozoruje a vyhodnocuje jeho reakcie. Môže ísť o simulovanie zmäteného oznamovateľa, príliš rozvláčneho svedka, ktorý odbieha od podstaty vecí, agresívneho podozrivého alebo špekulatívneho obhajcu. V takto vytvorených podmienkach učiteľ následne pozoruje osobnostné kvality, temperament, rétorické zručnosti a právne znalosti študenta.

⁷ SEKNIČKA, J. a J. HALÁDIK. *Pedagogika pre učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru*, s. 94.

⁸ SMĚKAL, V. *Poznávaní a posudzování osobnosti žáků*, s. 27.

⁹ Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, § 8 ods. 1.

1.3 Ústne a písomné skúšky

Využívanie metódy ústnych skúšok je v rámci priebežnej diagnostiky pomerne frekventované. Pri výučbe sa javí vhodné využívať ich pravidelne, vždy na overenie stupňa osvojenia si učiva zodpovedajúceho jednému tematickému celku. V primárnej časti pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia však napríklad vyučovací predmet *právo* obsahuje šesťnásť tematických celkov, čomu zodpovedá šesťnásť vyučovacích dní, pričom evidujeme triedy, v ktorých býva zaradených tridsaťdva študentov. Z toho vyplýva, že komplexné využitie metódy ústnych skúšok po každom tematickom celku tak, aby boli takto diagnostikovaní všetci študenti, by si vyžadovalo realizovať v priemere dve ústne skúšky každý vyučovací deň. Pri zohľadnení nutnosti proporčne aplikovať aj iné diagnostické metódy je takéto komplexné použitie metódy ústnych skúšok v priebehu šiestich týždňov fakticky nemožné.

V rámci záverečných skúšok na stredných odborných školách Policajného zboru je metóda ústnej skúšky využívaná vždy a je jej povinnou súčasťou. V rámci záverečných skúšok sú otázky na ústnu skúšku štandardizované na rozdiel od priebežnej diagnostiky, kde si učiteľ formuluje otázky podľa vlastného uváženia.

Metóda písomných skúšok je neodmysliteľnou súčasťou priebežnej diagnostiky. Pri výučbe sa používa pravidelne a v rôznych formách. Najčastejšou je forma otvorených otázok, ktorá umožňuje komplexnejšiu diagnostiku študenta. V priebehu štúdia v trvaní šesť týždňov sa realizujú spravidla tri písomné skúšky, čo sa javí ako dostačujúce. Vo vyučovacích predmetoch neevidujeme štandardizované metódy písomných skúšok, a preto si ich tvorí učiteľ podľa vlastného uváženia.

V rámci záverečných skúšok pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia je metóda písomnej skúšky využívaná len ako podporná, vo forme písomnej prípravy v trvaní najviac 20 minút, ktoré má študent k dispozícii bezprostredne pred vykonaním ústnej skúšky.

1.4 Analýza výkonov a výsledkov činností

Analýza výkonov sa používa najmä počas praktických cvičení a integrovaných cvičení, kde sa vyhodnocuje agilnosť a vystupovanie študentov pri riešení zadaných úloh. V rámci analýzy výkonov je možné sledovať správanie študentov aj pri výklade učiva, teda či sú dostatočne pozorní, či poskytujú spätnú väzbu vo verbálnej aj neverbálnej rovine, ich postoj a motivácie k plneniu zadaných úloh a celkovú činnosť v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu. Pre príslušníkov Policajného zboru sú dôležité komunikačné schopnosti, a teda v rámci podávania ústnych výkonov sa analyzuje odborná terminológia, spisovnosť, dôstojné a vážne vystupovanie. Táto metóda sa uplatňuje aj pri hodnotení príspevkov študentov, ktorí si na zvolenú tému pripravili prezentáciu a osobne ju prednesú pred triedou. Pozornosť sa pritom venuje ich vystupovaniu, verbálnemu a neverbálnemu prejavu, schopnosti spracovať tému a primerane reagovať na doplnujúce otázky súvisiace s obsahom prezentácie.

Analýza výsledkov činností sa realizuje aj pri vyhodnocovaní písomností, ktoré študenti vypracovávajú na praktických cvičeniach, najmä rozhodnutí policajta a zápisníc z procesných úkonov. Tieto písomnosti študenti spracovávajú elektronicky na základe modelovej situácie, pričom ich analýza prebieha na záver vyučovacej hodiny tak, aby študent bol ihneď oboznámený s jej výsledkami. Tieto písomnosti môžu byť aj vytlačené a učiteľ ich po skončení vyučovania vyhodnotí a oznámkuje. Na nasledujúcej hodine potom študentov oboznámi s výsledkom hodnotenia aj s klasifikáciou. Výhodou tohto spôsobu analýzy je, že učiteľ vyhodnotí výsledky práce všetkých študentov, zatiaľ čo pri vyhodnocovaní priamo na hodine je možné vyhodnotiť prácu len niektorých študentov. Nie je však vylúčená aj kombinácia týchto spôsobov, ktorá sa javí ako najvhodnejšia. Táto metóda sa používa aj na vyhodnocovanie obsahu a kvality spracovania vyššie spomenutej prezentácie študentov na zvolenú tému.

1.5 Didaktické testy

Metóda didaktických testov sa využíva najmä pri záverečných skúškach. Didaktický test vo forme voľby medzi jednotlivými tvrdeniami obsahuje tri rôzne tvrdenia, pričom vždy je pravdivé len jedno tvrdenie. Je potrebné spomenúť, že ide o jednu z najjednoduchších foriem didaktického testu, čomu zodpovedá aj veľmi vysoká úspešnosť študentov pri ich riešení. Bolo by vhodné takúto formu didaktického testu na záverečných skúškach prehodnotiť, napríklad doplniť ju o zorad'ovacie didaktické testy, prípadne zvýšiť počet tvrdení, medzi ktorými musí študent vybrať to správne alebo zvýšiť počet tvrdení, ktoré môžu byť pravdivé, čím by sa znížila pravdepodobnosť náhodného označenia len jednej správnej odpovede.¹⁰

Pri vyplňaní didaktických testov na záverečnej skúške majú všetci študenti rovnaké podmienky. Je stanovený rovnaký čas pre všetkých, každý študent vyplňa test samostatne na počítači, pričom študenti sú v jednej miestnosti. Údaje získané touto metódou sú následne po úspešnom absolvovaní testu overované a porovnávané metódou ústnej skúšky, ktorá nasleduje bezprostredne po absolvovaní testu. V prípade, ak je didaktický test študenta vyhodnotený ako neúspešný, ústna skúška sa nekoná a celá záverečná skúška sa hodnotí ako neúspešná.

1.6 Dotazník

Pri nástupe na pomaturitné zdokonaľovacie štúdium študenti vyplňajú štandardizovaný vstupný dotazník v elektronickej forme. Dotazník sa však zameriava skôr na kontrolu a evidenciu osobných údajov študenta, preto nemožno v plnej miere hovoriť o jeho diagnostickej funkcii. Je pravda, že obsahuje aj podrobné údaje o predchádzajúcom vzdelaní študenta, tie však spravidla nie sú automaticky k dispozícii učiteľom. Tí ich v prípade záujmu zisťujú v rámci vstupného rozhovoru spolu s ďalšími údajmi o študentovi, ktoré považujú za potrebné. Vstupný rozhovor je však značne limitovaný, ako uvádzame vyššie. Na účely pedagogickej diagnostiky sa to javí ako nedostatočné a bolo by vhodné do základných údajov študenta, ktoré sú automaticky k dispozícii učiteľovi hneď pri nástupe študentov na štúdium, doplniť ďalšie informácie. Takto by následne bolo možné metódou štúdia dokumentov skvalitniť pedagogickú diagnostiku.

2. Pedagogické hodnotenie

Všeobecne možno konštatovať, že za pedagogické hodnotenie sú považované všetky hodnotiace procesy a ich prejavy, ktoré bezprostredným spôsobom zapôsobia na výučbu, resp. o nej majú výpovednú hodnotu.¹¹ Komplexná a efektívna hodnotiaca činnosť si však vyžaduje ucelené časové obdobie, pričom pomaturitné zdokonaľovacie štúdium rozdelené na primárnu a sekundárnu časť, každú v trvaní šesť týždňov, takúto činnosť značne limituje.

Hodnotenie je tou časťou učiteľovej činnosti vo výchovno-vzdelávacom procese, v ktorej sa na základe kontroly a preverovania zisťuje komplexná úroveň a kvalita vedomostí, zručností a návykov študenta, s cieľom vyjadriť zistený stav objektívnym výrokom v súlade s platnou normou.¹² Pri využití metód pedagogického hodnotenia by sa učiteľ mal zamerať najmä

¹⁰ GREGUŠOVÁ, V. a J. KANCÍR. *Štandardizované didaktické testy ako súčasť pedagogickej diagnostiky v geografii*, s. 5.

¹¹ *Obecná didaktika* [online]. 2025. [cit. 14. augusta 2025]. Dostupné na internete: <https://www.pf.ujep.cz/obecná-didaktika/pdf/Hodnoceni.pdf>

¹² Pokyn generálneho riaditeľa sekcie riadenia ľudských zdrojov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 4/2008 zo dňa 19.11.2008, ktorým sa vydáva Klasifikačný poriadok policajných stredných odborných škôl, v znení pokynu sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 8/2017, čl. 2.

Výnos Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 73/2008 zo dňa 13.10.2008 o policajných stredných odborných školách (oznámenie č. 414/2008 Z. z.) v znení opatrenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo č. 52/2017 zo dňa 17.05.2017 (oznámenie č. 129/2017 Z. z.), čl. 25.

na kvantitu a kvalitu vedomostí a ich praktické využívanie.¹³ Objektívna klasifikácia je tak výrazom samostatného a nezáujatého posúdenia každej odpovede a celkového výkonu študenta pri skúške, pričom excelentní študenti by si na skúšku mali zachovať príjemné spomienky, ktoré by ich motivovali v ďalšej činnosti. V podmienkach stredných odborných škôl Policajného zboru túto úlohu povzbudenia do ďalšej práce plní pochvala, ďakovný list alebo iné ocenenie riaditeľa školy, ktoré sa udeľujú študentom za dosiahnuté veľmi dobré študijné výsledky a za vzorné plnenie služobných povinností.¹⁴

2.1 Formatívne hodnotenie

Formatívne hodnotenie je metóda hodnotenia, ktorá sa používa na poskytovanie spätnej väzby študentom v priebehu učebného procesu a má pomáhať študentom pri ich ďalšom učení. Cieľom formatívneho hodnotenia je získať informácie o tom, ako sa študenti učia, odhaliť a diagnostikovať nedostatky, chyby, ťažkosti a ich príčiny v procese učenia sa študenta a odstániť ich, ako aj zefektívniť učebnú činnosť.¹⁵

Spôsoby formatívneho hodnotenia môžu zahŕňať priebežné skúšky, diskusie, zadania, skupinovú prácu, hodnotenie portfólia a ďalšie metódy. Kľúčovým prvkom je interakcia medzi učiteľom a študentom s cieľom podporiť vzdelávací proces.

Pri výučbe na stredných odborných školách Policajného zboru je formatívne hodnotenie vhodnou metódou pedagogického hodnotenia študentov, limitujúcim faktorom je však opäť krátke trvanie šesťtýždňového štúdia, počas ktorého je pomerne náročné získať dostatočne ucelené informácie potrebné na zvyšovanie efektivity vzdelávania.

2.2 Sumatívne hodnotenie

V pomaturitnom zdokonaľovanom štúdiu je sumatívne hodnotenie realizované v jednotlivých vyučovacích predmetoch za obdobie šiestich týždňov na konci klasifikačného obdobia. Táto celková záverečná klasifikácia prospechu vychádza najmä z priebežného hodnotenia počas klasifikačného obdobia, počas ktorého boli študenti známkovaní za písomné a ústne skúšky, výsledky ich činnosti, prípadne aj za ich výkony.

Sumatívne hodnotenie sa uplatňuje aj pri opravných, komisionálnych a záverečných skúškach. Najmä záverečné skúšky sú pre učiteľov pomerne náročné a vyčerpávajúce, pretože dlhodobejšie intenzívne vypätie pozornosti, snaha rýchlo pochopiť úvahy študentov, vykonať rozbor ich výkonov a vypracovať ich konečné hodnotenie učiteľa zreteľne unavuje, osobitne pri skúške väčšieho počtu študentov. Zo skúseností vyplýva, že optimálny počet je 10 – 12 študentov, ktorých jeden učiteľ vyskúša počas jedného dňa.¹⁶ Únava učiteľa sa môže prejaviť v kvalite hodnotenia študentov, keď skúšajúci vyžaduje rýchlejšie tempo pri odpovediach, pričom sa mu nepodarí zachytiť prípadné nesprávnosti a chyby. Pri vyšších počtoch skúšaných študentov je vhodné zaradiť primerane dlhú prestávku. V priebehu skúšok by skúšajúci učiteľ by nemal byť poverovaný niektorými ďalšími úlohami a nemalo by sa s ním diskutovať o problémoch, ktoré by ho mohli znepokojiť a zneistiť.¹⁷

Tu je potrebné uviesť, že v podmienkach stredných odborných škôl Policajného zboru sa realizujú záverečné skúšky v počte aj 27 študentov, ktorých vyskúša jeden učiteľ počas jedného dňa, pričom skúšajúci učiteľ môže byť zároveň aj triednym učiteľom, ktorý má na

¹³ BAJTOŠ, J. *Didaktika vysokej školy*, s. 54.

¹⁴ *Výnos Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 73/2008 zo dňa 13.10.2008 o policajných stredných odborných školách (oznámenie č. 414/2008 Z. z.) v znení opatrenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo č. 52/2017 zo dňa 17.05.2017 (oznámenie č. 129/2017 Z. z.), čl. 31.*

¹⁵ TUREK, I. *Didaktika*, s. 86.

¹⁶ HAŠEK, J. *Náčrt uplatňovania psychologických prístupov vo vyučovaní na školách Policajného zboru*, s. 94.

¹⁷ HAŠEK, J. *Náčrt uplatňovania psychologických prístupov vo vyučovaní na školách Policajného zboru*, s. 94.

starosti organizáciu celej záverečnej skúšky. Je teda poverovaný množstvom ďalších úloh, čo sa javí ako vyslovene nevhodné a je nutné tento jav eliminovať.

Obidve časti pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia, sekundárna aj primárna, sú samostatne ukončované záverečnou skúškou, čo v porovnaní so súvislým trojmesačným štúdiom zdvojnásobuje počet záverečných skúšok a limituje kontinuálne a efektívne hodnotenie. Trieštenie vzdelávacieho procesu a absenciu kompaktného hodnotenia študentov zvyrazňuje aj ten fakt, že časový odstup primárnej a sekundárnej časti pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia býva často niekoľko rokov.

2.3 Kritériálne a normatívne hodnotenie

Pri kritériálnom hodnotení je meradlom výkonu jednotlivých študentov splnenie úlohy bez ohľadu na to, či konkrétna úloha bola splnená lepšie alebo horšie vzhľadom na ostatných študentov. Normatívne hodnotenie porovnáva výkon jednotlivých študentov vo vzťahu k výkonu ostatných, preto nemusí byť vždy spravodlivé.¹⁸

V hodnotení dosiahnutého prospechu v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa na stredných odborných školách Policajného zboru pred normatívnym hodnotením uprednostňuje kritériálne hodnotenie, a to na priebežné hodnotenie ústnych a písomných skúšok, výsledkov činnosti študentov aj hodnotenie výkonov študentov. Rovnako tak sa kritériálne hodnotenie uplatňuje na opravných, komisionálnych a záverečných skúškach. Kritériá hodnotenia a klasifikácie prospechu študentov na stredných policajných školách sú podrobne stanovené v školských vzdelávacích programoch, ktoré vydávajú jednotlivé stredné odborné školy Policajného zboru samostatne – zvlášť pre každý druh, zameranie a špecializáciu štúdia a v ďalších legislatívnych dokumentoch.¹⁹

3. Vlastný anketový prieskum

Prostredníctvom anketového prieskumu sme porovnávali dva rôzne prístupy k pomaturitnému zdokonaľovaciemu štúdiu na stredných odborných školách Policajného zboru. Prvý prístup preferuje nepretržité štúdium v trvaní tri mesiace a druhý prístup uprednostňuje samostatne primárnu časť štúdia v trvaní šesť týždňov a samostatne sekundárnu časť štúdia v trvaní šesť týždňov. Hlavným cieľom bolo zistiť, ktorý z týchto prístupov poskytuje lepšie možnosti na kvalitnejšiu pedagogickú diagnostiku a efektívnejšie hodnotenie študentov v kontexte policajného vzdelávania.

V rámci predmetu tohto príspevku bol identifikovaný aplikačný problém, ktorým je nedostatočná pedagogická diagnostika a neefektívne hodnotenie v rámci pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia.

S cieľom hlbšie pochopiť tento problém a nájsť jeho riešenie, sme formulovali otázku: *Ako vnímajú učitelia možnosti využitia metód pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov v pomaturitnom zdokonaľovaní štúdiu na stredných policajných školách?*

Na základe existujúcich poznatkov a teórie bola vytvorená hypotéza: *Učitelia vnímajú obdobie šiestich týždňov za nedostačujúce na realizáciu kvalitnej pedagogickej diagnostiky a efektívneho hodnotenia študentov v pomaturitnom zdokonaľovaní štúdiu na stredných policajných školách.* Na účel overenia tejto hypotézy bola v rámci vlastného prieskumu Strednej odbornej školy Policajného zboru Bratislava realizovaná anketa, ktorej respondentov

¹⁸ DROŠČÁK, M. Úvod do všeobecnej didaktiky pre študentov učiteľstva, s. 90.

¹⁹ Štátny vzdelávací program pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia v stredných odborných školách Policajného zboru č. SPOU-CVP1-2020/000563 pre študijný odbor 9210 N bezpečnostná služba určený pre prípravu príslušníkov Policajného zboru v stálej štátnej službe zameranú na získanie špecializovaného policajného vzdelania.

Pokyn generálneho riaditeľa sekcie riadenia ľudských zdrojov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 4/2008 zo dňa 19.11.2008, ktorým sa vydáva Klasifikačný poriadok policajných stredných odborných škôl, v znení pokynu sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 8/2017.

tvorili učitelia. Učitelia vzhľadom na dlhodobé praktické skúsenosti s realizovaním pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov v oboch typoch pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia (nepretržitého v trvaní tri mesiace, aj rozdeleného na dve samostatné časti) mali najobjektívnejšie možnosti porovnať obidve formy.

Pred položením anketových otázok boli respondenti požiadaní, aby mali na pamäti najmä svoje osobné skúsenosti s diagnostikou študentov (ich spoznávanie, usmerňovanie a poskytovanie pomoci pri ich štúdiu) a s efektivitou hodnotenia študentov (či hodnotenie splnilo svoje funkcie - výchovnú a motivačnú, regulačnú a selektívnu, kontrolnú, poznávaciu a didaktickú).

Anketové otázky boli stanovené nasledovne:

1. *Považujete obdobie štúdia v trvaní šesť týždňov za dostačujúce na realizáciu kvalitnej pedagogickej diagnostiky?*
2. *Považujete obdobie štúdia v trvaní tri mesiace za dostačujúce na realizáciu kvalitnej pedagogickej diagnostiky?*
3. *Považujete obdobie štúdia v trvaní šesť týždňov za dostačujúce na realizáciu efektívneho hodnotenia študentov?*
4. *Považujete obdobie štúdia v trvaní tri mesiace za dostačujúce na realizáciu efektívneho hodnotenia študentov?*

V rámci anketového prieskumu bolo v priebehu mesiaca január 2024 oslovených 25 učiteľov pôsobiach na Strednej odbornej škole Policajného zboru Bratislava. Obdobie štúdia v trvaní šiestich týždňov považovali za dostatočné na realizovanie kvalitnej pedagogickej diagnostiky len 2 respondenti, až 23 respondentov považuje toto obdobie za nedostatočné. Na realizáciu efektívneho hodnotenia toto obdobie považovali za dostatočné 3 respondenti, 22 respondentov ho považuje za nedostatočné. Obdobie štúdia v trvaní tri mesiace považovalo za dostatočné na realizovanie kvalitnej pedagogickej diagnostiky 20 respondentov, 5 respondentov ho považovalo za nedostatočné. Na realizáciu efektívneho hodnotenia toto obdobie považovalo za dostatočné taktiež 20 respondentov a 5 respondenti ho považovali za nedostatočné.

Z výsledkov anketového prieskumu teda jednoznačne vyplynulo, že podľa názorov väčšiny oslovených učiteľov obdobie štúdia v trvaní šiestich týždňov neposkytuje dostatočný priestor ani na kvalitnú pedagogickú diagnostiku, ani na efektívne hodnotenie študentov.

Pokiaľ ide o štúdium v trvaní tri mesiace, toto vnímajú učitelia pozitívnejšie vo vzťahu k možnostiam uplatnenia pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov. Vyskytli sa však aj názory, že ani toto obdobie nie je dostatočné.

Je teda zrejmé, že učitelia na Strednej odbornej škole Policajného zboru Bratislava by potrebovali na kvalitnú realizáciu pedagogickej diagnostiky a efektívneho hodnotenia študentov dlhší časový úsek, ako majú momentálne k dispozícii, pričom úplným minimom sa ukazuje nepretržité štúdium v trvaní aspoň tri mesiace, ideálne aj viac.

Záver

Cieľom príspevku bolo preskúmať a vyhodnotiť možnosti uplatnenia pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov v podmienkach stredných policajných škôl a navrhnúť možnosti zefektívnenia aplikácie jednotlivých pedagogicko-diagnostických metód a metód hodnotenia. Na základe získaných výsledkov možno konštatovať, že cieľ sa podarilo naplniť.

Z výsledkov vyplýva, že pedagogická diagnostika je ako dlhodobý a podrobný proces veľmi ťažko aplikovateľná v podmienkach štúdia, ktoré trvá šesť týždňov a možnosti jej uplatnenia sú teda značne limitované. Rozdelenie štúdia na dve samostatné časti navyše spôsobuje mimoriadne diverzifikované zloženie študentov v triedach primárnej časti štúdia, ktoré vôbec nezohľadňuje ich budúcu špecializáciu na rozdiel od nepretržitého trojmesačného štúdia, počas ktorého sú v jednotlivých triedach zaradení študenti podľa konkrétneho zamerania

a špecializácie, ktoré zodpovedajú ich plánovanému zaradeniu. Z hľadiska stanovenia pedagogickej diagnózy triedy sa to javí ako vhodnejšie. Možnosti na kvalitnejšiu pedagogickú diagnostiku teda jednoznačne poskytuje nepretržité pomaturitné zdokonaľovacie štúdium realizované v trvaní tri mesiace, pretože jeho rozdelením na primárnu a sekundárnu časť dochádza k fragmentácii výchovno-vzdelávacieho procesu, čím sa výrazne narúša stanovenie zmysluplnej pedagogickej diagnózy a prognózy.

Ďalej sme posúdili možnosti hodnotenia študentov vo výučbe v pomaturitnom zdokonaľovacom štúdiu na stredných odborných školách Policajného zboru a prienik konkrétnych metód hodnotenia do výučby. Dospeli sme k záveru, že kratšia dĺžka štúdia a jeho rozdelenie na dve samostatné časti limituje efektivitu týchto metód a takéto hodnotenie neplní niektoré svoje funkcie, najmä výchovnú, poznávaciu a didaktickú. Takisto sme zistili, že kvalita sumatívneho hodnotenia v rámci záverečných skúšok môže byť výrazne znížená z dôvodu preťaženia skúšajúcich učiteľov, čo býva najčastejšie spôsobené veľkým počtom študentov, ktorí sa zúčastňujú záverečnej skúšky v jeden deň a organizačnými a administratívnymi úlohami, ktoré plnia učitelia popri skúšaní a hodnotení. Rozdelenie pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia na dve samostatné časti, primárnu a sekundárnu, zdvojnásobuje počet záverečných skúšok, a tým zvyšuje náročnosť organizácie takéhoto typu štúdia po stránke personálnej, administratívnej, materiálnej aj časovej.

Prostredníctvom anketového prieskumu bola verifikovaná hypotéza, že *učitelia vnímajú obdobie šiestich týždňov za nedostačujúce na realizáciu kvalitnej pedagogickej diagnostiky a efektívneho hodnotenia študentov v pomaturitnom zdokonaľovacom štúdiu na stredných policajných školách.*

Na účel zefektívnenia metód pedagogickej diagnostiky by bolo vhodné zabezpečiť učiteľom písomné dokumenty, ktoré budú obsahovať podrobnejšie údaje o študentoch vrátane ich pracovnej anamnézy a služobného hodnotenia, zaviesť podrobnejší dotazník, ktorý študenti vyplňajú na začiatku štúdia a zväziť vyššiu náročnosť didaktických testov, ktoré sú súčasťou záverečnej skúšky.

K zvýšeniu kvality sumatívneho hodnotenia študentov by mohlo prispieť, ak by za triednych učiteľov neboli ustanovovaní učitelia, ktorí sú skúšajúcimi na záverečnej skúške, pretože tým dochádza k znižovaniu kvality hodnotenia. Triedny učiteľ je počas záverečných skúšok poverovaný množstvom úloh, čo mu neumožňuje plne sa sústrediť na skúšanie. Striktne limitovaný počet študentov, ktorí sa môžu v jeden deň zúčastniť ústnej záverečnej skúšky (maximálne 15 študentov), by mohol vo výraznej miere prispieť ku kvalite sumatívneho hodnotenia.

V rámci organizácie špecializovaného policajného vzdelávania komplexnejšiu a kvalitnejšiu pedagogickú diagnostiku a efektívnejšie pedagogické hodnotenie by mohol priniesť model nepretržitého pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia v trvaní tri mesiace. Tento záver môže slúžiť ako jeden z podkladov pre odborné diskusie v tejto oblasti, pričom je potrebné zdôrazniť, že možnosti využitia metód pedagogickej diagnostiky a hodnotenia študentov sú len jedným z mnohých hľadísk posudzovania efektivity pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia a akékoľvek zásadné zmeny a inovácie v jeho organizácii by si vyžadovali komplexné a konsenzuálne návrhy subjektov participujúcich na policajnom vzdelávaní a zodpovedných za legislatívnu normotvorbu v tejto oblasti.

Literatúra

Knihy / Monografie

- BAJTOŠ, Ján. *Didaktika vysokej školy*. Bratislava: Iura Edition, 2013. ISBN: 978-80-8078-652-6.
- DANEK, Ján a kol. *Základy pedagogiky pre učiteľov SOŠ PZ*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru SR v Bratislave, 1996. ISBN 80-88751-73-X.
- DROŠČÁK, Martin. *Úvod do všeobecnej didaktiky pre študentov učiteľstva*. Trnava: Univerzita s. Cyrila a Metoda v Trnave, 2015. ISBN 978-80-8105-655-0.
- GREGUŠOVÁ, Viera a Ján KANCÍR. *Štandardizované didaktické testy ako súčasť pedagogickej diagnostiky v geografii*. Prešov: MPC, 2004. ISBN 80-8045-324-1.
- HAŠEK, Jaromír. *Náčrt uplatňovania psychologických prístupov vo vyučovaní na školách Policajného zboru*. Bratislava: Odbor vzdelávania a psychológie SPŠČ MV SR, 2002. ISBN 80-88751-73-X.
- MOJŽÍŠEK, Lubomír a kol. *Teoretické otázky pedagogickej diagnostiky*. Praha: Academia, 1987.
- SEKNIČKA, Jiří a Jozef Haládk. *Pedagogika pre učiteľov stredných odborných škôl Policajného zboru*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2007. ISBN 978-80-8054-409-6.
- SMÉKAL, Vladimír. *Poznávaní a posudzovaní osobnosti žiakov*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1970.
- TUREK, Ivan. *Didaktika*. Bratislava: Iura Edition, 2010. ISBN: 978-80-8078-233-8.
- VAJCÍK, Peter. *Pedagogické skúmanie a pedagogický denník*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1963.

Legislatívne dokumenty

- Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 11/2020 zo dňa 28.01.2020 o odbornom vzdelávaní príslušníkov Policajného zboru v znení neskorších predpisov.
- Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 41/2022 zo dňa 24.02.2022 o etickom kódexe príslušníka Policajného zboru.
- Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 153/2011 zo dňa 22.11.2011 o odbornom vzdelávaní príslušníkov Policajného zboru v znení neskorších predpisov.
- Pokyn generálneho riaditeľa sekcie riadenia ľudských zdrojov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 4/2008 zo dňa 19.11.2008, ktorým sa vydáva Klasifikačný poriadok policajných stredných odborných škôl, v znení pokynu sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 8/2017.
- Štátny vzdelávací program pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia v stredných odborných školách Policajného zboru č. SPOU-CVP1-2020/000563 pre študijný odbor 9210 N bezpečnostná služba určený pre prípravu príslušníkov Policajného zboru v stálej štátnej službe zameranú na získanie špecializovaného policajného vzdelania.
- Výnos Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 73/2008 zo dňa 13.10.2008 o policajných stredných odborných školách (oznámenie č. 414/2008 Z. z.) v znení opatrenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo č. 52/2017 zo dňa 17.05.2017 (oznámenie č. 129/2017 Z. z.).
- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

Elektronické publikácie

Obecná didaktika [online]. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta UJEP, 2025. [cit. 14. augusta 2025]. Dostupné na internete: <https://www.pf.ujep.cz/obecna-didaktika/pdf/Hodnoceni.pdf>

Key words: pedagogical diagnostics, pedagogical assessment, specialized police education, secondary police school.

Summary

The article focuses on the use of pedagogical diagnostics and student assessment methods in specialized improvement programmes at secondary police schools. It compares two models of study: a continuous three-month programme and a divided model consisting of two separate six-week phases. The analysis draws on pedagogical theory, legislative documents, observation, comparison, and a survey among teachers.

The study shows that effective pedagogical diagnostics, especially individualized approaches, performance analysis and the use of oral testing, are significantly limited by the short six-week duration. Such a short time frame prevents systematic diagnostics, the development of pedagogical prognoses, and meaningful formative assessment. The survey results confirm that most teachers consider six weeks insufficient for both diagnostics and assessment, whereas the three-month model is perceived as more effective, though still not ideal.

In terms of assessment, both formative and summative methods are analysed. While formative assessment plays a key role in feedback and motivation, its application is constrained in the course of time. Summative assessment, particularly final examinations, is challenged by large student numbers and the workload of examiners, which can negatively affect the objectivity and quality of evaluation. Criterion-referenced assessment is preferred over norm-referenced approaches in these schools, but the divided study model increases fragmentation and reduces coherence in both teaching and evaluation.

The conclusion stresses that the continuous three-month program provides better opportunities for consistent pedagogical diagnostics and more effective student assessment than the split model. The article recommends extending the duration of study programmes and reducing the fragmentation of the educational process in order to strengthen the functions of both diagnostic and assessment methods in specialized police education.

*mjr. Mgr. Ondrej Knirsch
Predmetová skupina práva
Stredná odborná škola Policajného zboru
Bratislava
Vápencová 36, 840 09 Bratislava
tel.: +421 961 058 584
e-mail: ondrej.knirsch@minv.sk*

Recenzenti: doc. Karol Murdza, PhD., plk. v.v. JUDr. Rastislav Hajko, PhD.